

Provincie Noord-Brabant

Positieve Gezondheid & de Leefomgeving

Webinar 13 mei 2025

We beginnen om 13.00 uur

Provincie Noord-Brabant

Positieve Gezondheid & de Leefomgeving

Webinar 13 mei 2025

‘Gezondheid op de kaart’

3 onderwerpen:

- Gezondheid en de fysieke leefomgeving
- Brabants Model Positieve Gezondheid
- Dag van de Gezondheid

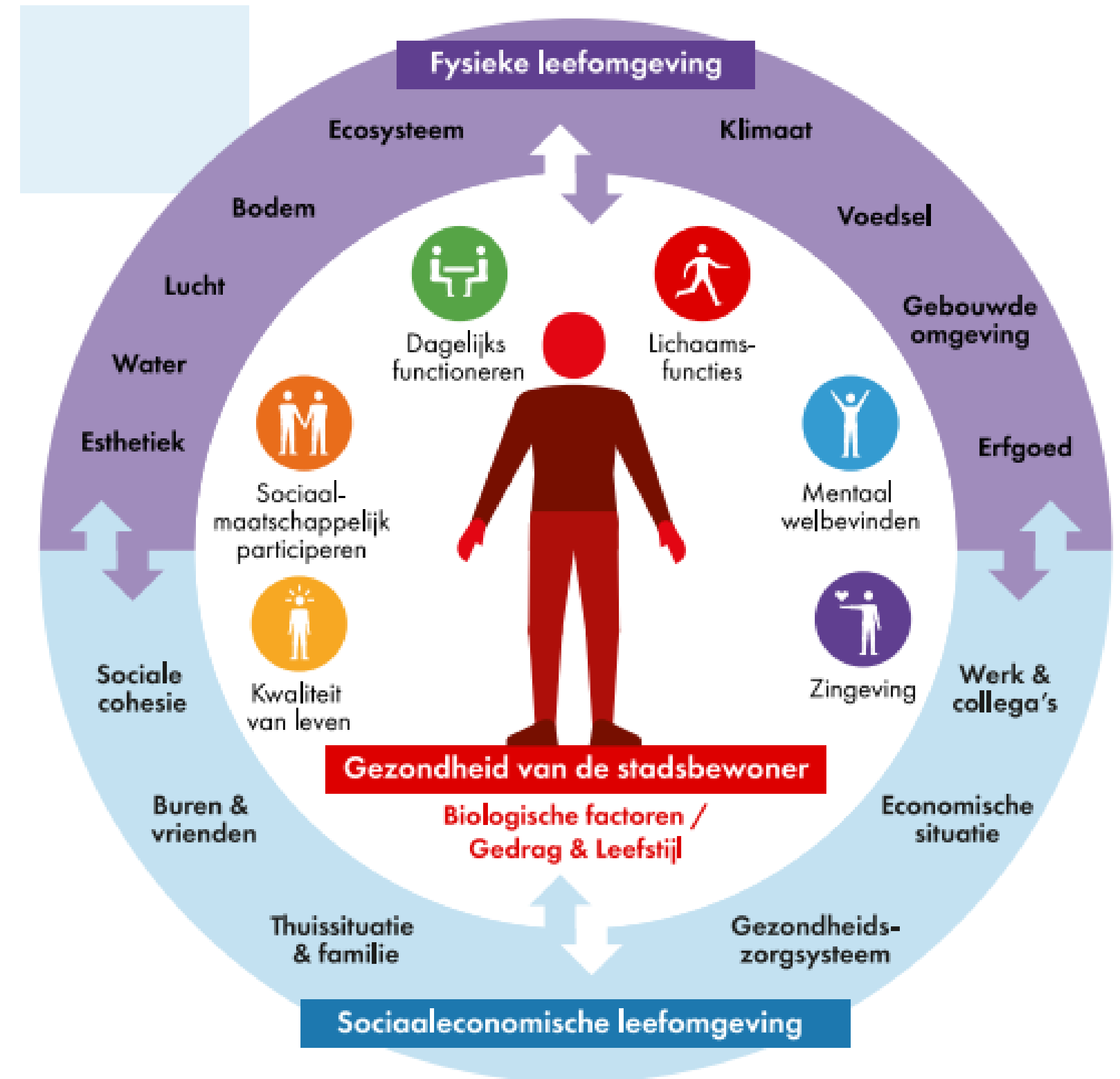
➤ **Provinciale ambitie ‘*drie gezonde levensjaren erbij voor elke Brabander in 2030*’**

Gezondheid en fysieke leefomgeving

Achterliggende oorzaken van verschillen in zelfgerapporteerde gezondheid tussen hoog- en laagopgeleiden, gebaseerd op een Europese studie van de WHO (2019), Pharos

Gezonde leefomgeving

Wat is een **gezonde** leefomgeving?

Een gezonde leefomgeving **bescherm**t tegen gezondheidsrisico's, **nodigt uit tot** gezond gedrag en is **aantrekkelijk en prettig**.

Het is een omgeving die mensen helpt goed te functioneren en zich te ontwikkelen, zowel alleen als samen met anderen.

Thema's zoals beweegvriendelijkheid, rust, groen en water, voedselomgeving, ontmoeten, luchtverontreiniging, geluidsoverlast, hittestress en veiligheid spelen hierbij een rol.

Positieve invloed

- Beweegvriendelijke omgeving
  - Bewegen, ontspannen, ontmoeten
  - minder overgewicht, minder hart- en vaatziekten, minder diabetes type 2
- Rustige plekken
  - Ontspanning, mentaal herstel
- Groen en water
  - Meer ontspannen, bewegen, ontmoeten, verkoeling
  - lagere sterfte, betere mentale gezondheid
  - minder hart- en vaatziekten, minder diabetes type 2, minder gezondheidsproblemen tijdens de zwangerschap
- Gezonde voedselomgeving:
  - Gezond eten, ontspannen, ontmoeten
  - minder overgewicht, minder hart- en vaatziekten, minder diabetes type 2
- Goede voorzieningen en sociale samenhang
  - Meer zelfredzaamheid, minder eenzaamheid

Negatieve invloed

- Luchtverontreiniging
  - Luchtwegklachten, hart- en vaatziekten, vroegtijdige sterfte
- Geluidsoverlast
  - Hinder, stress, slaapverstoring, hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten
- Geuroverlast
- Hittestress
  - Slaapverstoring, uitdroging, beroertes, nierproblemen, ademhalingsproblemen, vroegtijdige sterfte
- Allergieën en infectieziekten door groen en water
  - Maag- en darmklachten, luchtwegklachten, huidklachten, chronische klachten, vroegtijdige sterfte
- Veiligheidsrisico's
  - Overlast, bezorgdheid, letsel, sterfte

Kernwaarden voor een **gezonde** leefomgeving (gezamenlijke GGD-en)

Set van waarden die idealiter in elk ruimtelijk plan of –beleid aan de orde komen

De kernwaarden zijn:

- Rookvrije omgeving
- Aantrekkelijke plekken
- Gezond gewicht
- Wonen & druk verkeer
- Voorzieningen dichtbij
- Actief vervoer
- Fiets & ov-verbindingen
- Gezond binnenklimaat
- Prettig wonen
- Geschikte woningen

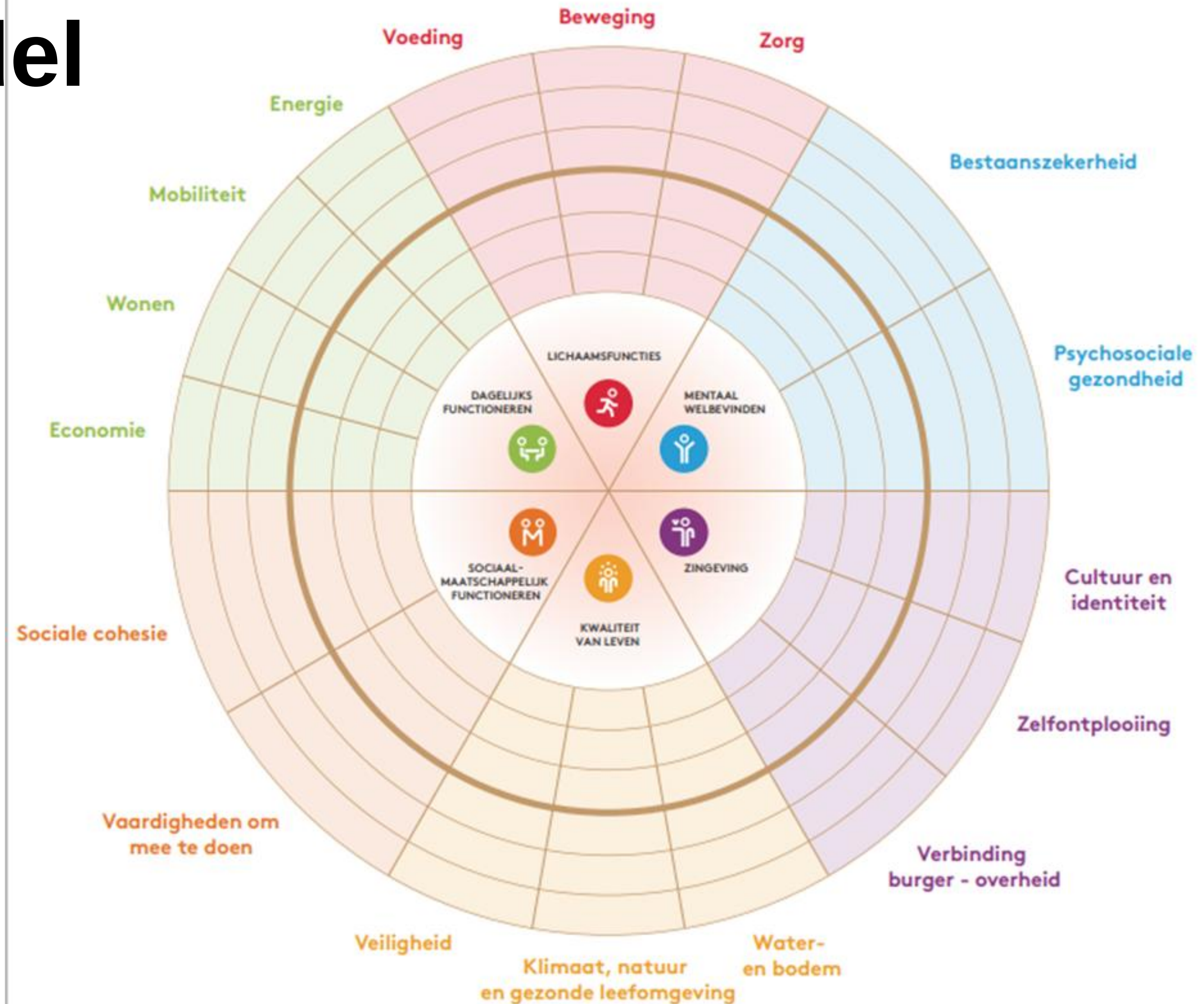
Brabants Model Positieve Gezondheid

- Maakt helder wat effect van voorstellen is op gezondheid
- Biedt basis voor keuzes
- Dient als intern dialooginstrument en afwegingskader
- Sluit aan bij de wens om integraal te werken

Opbouw model

- Ieder domein van Positieve Gezondheid is onderverdeeld in thema's
- Ieder thema bestaat uit verschillende items, weergegeven in een tabel
- Scores in model: 3 niveaus positief en negatief: licht – matig – sterk

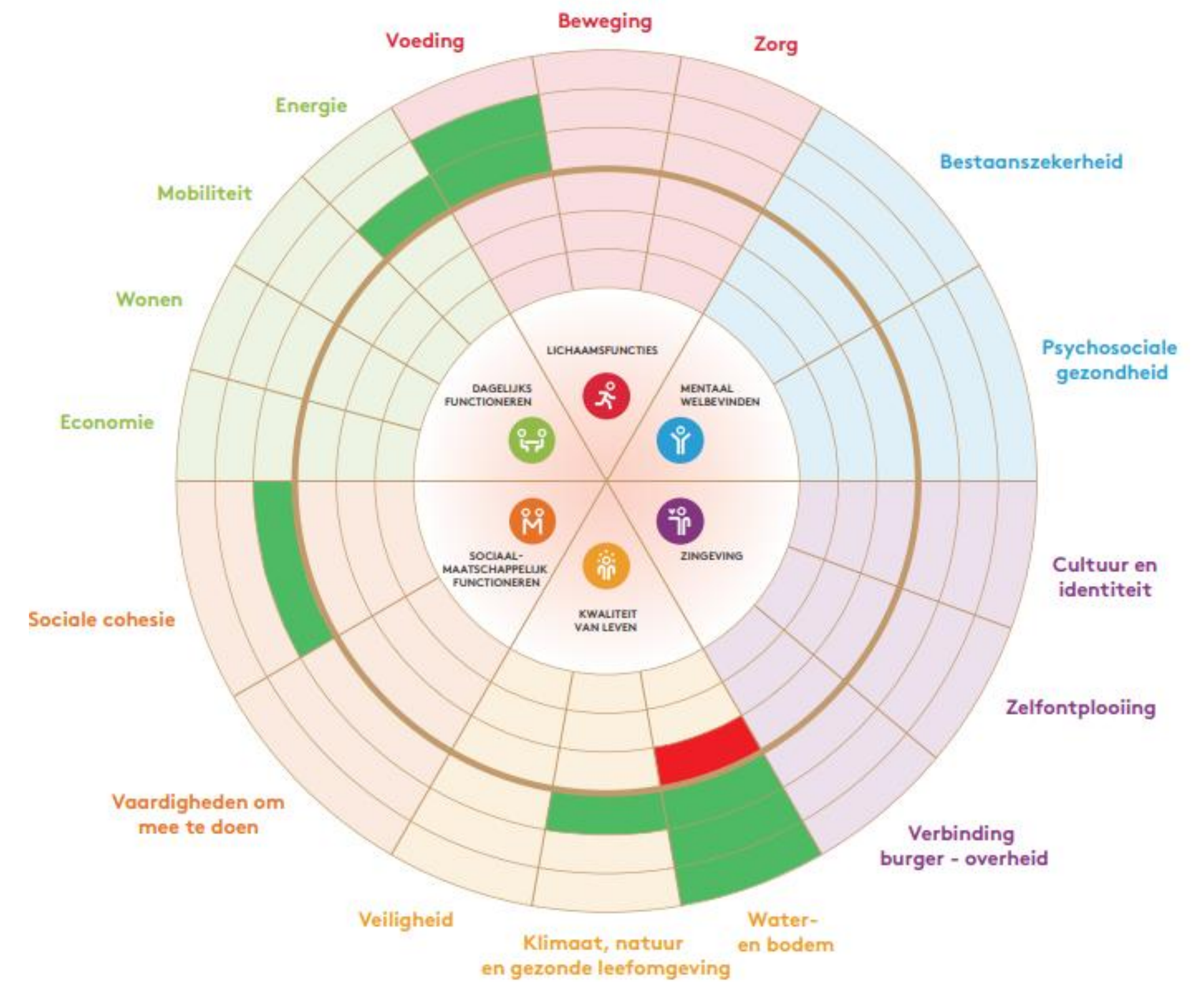

PG-domein	Thema	Item	+/-	Toelichting
Lichaamsfuncties	Voeding	Gezonde voeding		
		Biologische voeding		
		Lokale voeding / mogelijkheid zelf voedsel verbouwen of plukken		
		Verminderen alcohol- en drugsgebruik		
		Voedseleducatie		
	Beweging	Beweging in directe leefomgeving		
		Wandelen en fietsen		
		Sport en sportfaciliteiten		
		Breedtesport		
		Speelplekken		
	Zorg	Begrijpelijke zorg		
		Betaalbare zorg		
		Toegankelijke zorg		
		Informele zorg		
Mentaal welbevinden	Bestaanszekerheid	Gevoel van grip		
		Economische zelfstandigheid		
	Psychische gezondheid	Verminderen stress		
		Ontspanning, rust en herstel		
		Ruimte voor bezinning		
		Contact en verbinding met natuur		
		Beleefbaarheid van natuur en water (recreatie)		
		Werkgeluk		
		Voorkomen afwenteling		
Zingeving	Cultuur en identiteit	Cultuurhistorie		
		Cultuureducatie		
		Behoud en toegankelijkheid erfgoed		
		Toegankelijkheid kunst		
	Zelfontplooiing	Onderwijs en cursussenaanbod		
	Verbinding burger - overheid	Burgerparticipatie bij beleidsvorming		
		Informatievoorziening vanuit de overheid		

Kwaliteit van leven	Water en bodem	Bodem-, grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit		
		Drinkwaterkwaliteit en kwantiteit		
		Verminderen Zeer Zorgwekkende Stoffen en gewasbeschermingsmiddelen		
		Verminderen wateroverlast en droogte		
	Klimaat, natuur en gezondheid leefomgeving	Stille omgeving		
		Verminderen geur- en lichtoverlast		
		Verminderen hittestress		
		Verminderen/voorkomen zoönose		
		Verminderen fijnstof		
		Verminderen stikstof en/of broeikasgassen		
		Groen en natuur in directe leefomgeving		
		Duurzame landbouw		
	Veiligheid	Verkeersveiligheid		
		Aanpak ondermijning		
		Aanpak drugscriminaliteit		
		Externe veiligheid		
		Sociale veiligheid		
		Gevoel van voldoende privacy		
Sociaal maatschappelijk participeren	Vaardigheden om mee te doen	Bibliotheken		
		Digitale vaardigheden en geletterdheid		
	Sociale cohesie	Steunnetwerken en buurtopbouwwerk		
		Participatie in eigen leefomgeving		
		Ontmoetingsplekken in de wijk		
		Gemeenschapszin		
		Verminderen polarisatie		
Dagelijks functioneren	Economie	Werkgelegenheid		
		Arbeidsmarktpositie en doorstroom		
	Wonen	Voldoende woningen		
		Betaalbaarheid wonen		
		Kwaliteit bestaande woningvoorraad		
		Kwaliteit van de woonomgeving		
		Winkels en voorzieningen		
	Mobiliteit	OV-verbindingen		
		Bereikbaarheid (voet, fiets, auto)		
	Energie	Verduurzaming gebouwen		
		Toegankelijkheid en betaalbaarheid energie		

Acties naar aanleiding van scores:

- Positief: Kunnen we nog meer doen?
- Neutraal: Kunnen we wél iets doen?
Laten we iets liggen?
- Negatief: Kunnen we het effect verkleinen of compenserende maatregelen nemen?

Praktische toepassing

- Beleidsontwikkeling, subsidieregelingen en financieringsvormen: om gezondheid hierin te integreren
- Ontwerpprocessen en gebiedsontwikkeling: om gezondheid hierin te integreren
- Operationele besluitvorming: om gezondheid op tafel te houden
- Projecten: om de verbinding met gezondheid te versterken
- Het ontdekken van synergiemogelijkheden tussen thema's, beleidsdoelen en taakstellingen
- Het vergroten van draagvlak voor voorstellen
- Het model is toepasbaar in alle fases van de beleidscyclus

Quotes n.a.v. sessies met het model

- *“Het model helpt ontzettend om de bijdrage aan gezondheid concreet te maken.”*
- *“Het model biedt een super-interessante spiegel van waar je mee bezig bent.”*
  - *“Het gesprek is belangrijker dan de score.”*
- *“Het Brabants Model Positieve Gezondheid is een hele mooie manier om meer integraal te gaan werken.”*
- *“Eerst was ik sceptisch over het model. Nu ben ik enthousiast en wil ik het model bij diverse overleggen op tafel leggen.”*

Maak verder kennis met dit model tijdens de Dag van de Gezondheid

Dag van de Gezondheid 2025 - Dag van de Gezondheid 2025

Verbinden Fysiek & Sociaal Domein

1. Meer dan voetbal

De RKC Foundation zet de kracht van voetbal in om (kwetsbare) jongeren een beter toekomstperspectief te geven. Hoe bereikt een betaald voetbalorganisatie een groep die moeilijk benaderbaar is voor andere instanties? We zoomen specifiek in op het project Team 12. Dit project laat jongeren, met de indicatie dat ze langdurig thuis komen te zitten, een traject aan in het RKC-stadion om hun eigen interesses en talenten te ontdekken. Er wordt binnen dit traject ingezet op het opbouwen van gezonde routines, een sociaal leven en uiteraard sport/bewegen. Het uiteindelijke doel: doorstromen naar betaald/beschut werk of een nieuwe opleiding. We gaan in gesprek over de impactgerichte werkwijze, het belang van sport en bewegen voor deze doelgroep en het creëren van een community waar de jongeren zich onderdeel van voelen.

Provincie Noord-Brabant

2. BuddyLink

De gevolgen van armoede zijn verstrekkend. Bij BuddyLink geloven we in de kracht van samen doen en samen groeien. Door een vrijwillige buddy te koppelen aan iemand die in armoede leeft, zien we dat iemands eigenwaarde teruggevonden kan worden en diegene weer in zijn kracht staat. In deze workshop leer je meer over de vier principes waarmee buddy's met mensen in contact treden en hoe ze dit doen.

Care Innovation Center i.s.m. WijZijn

3. Hoe bereiken we de meest kwetsbaren?

De aanvullende seksuele gezondheidszorg is er voor specifieke hoog risicogroepen en de meest kwetsbaren. Maar juist deze groepen weten we nog moeilijk te bereiken, of zij weten ons moeilijk te vinden. Samenwerking met organisaties die dichtbij deze groepen staan, is hierbij van belang. Tijdens deze workshop gaan we met elkaar in gesprek om te kijken hoe we samen deze groepen het beste kunnen bereiken en van passende zorgverlening kunnen voorzien.

GGD West-Brabant i.s.m. GGD Brabant Zuidoost

4. Het belang van een kansrijke start!

De eerste 1000 levensdagen zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. Het programma Kansrijke Start richt zich op betere samenwerking tussen zorg- en hulpverleners in het medisch en sociaal domein en op het versterken van het netwerk rondom het gezin. Hoe zorgen we voor een gezamenlijke aanpak zodat elk kind ongeacht de plek waar het geboren wordt dezelfde kansen krijgt?

GGD Brabant Zuidoost i.s.m. GGD Hart voor Brabant en GGD West-Brabant

5. Sociaal-economische gezondheidsverschillen en de gebouwde omgeving

Onze sociaal economische status (SES) is van invloed op onze gezondheid en levensverwachting. Gezondheidsverschillen hangen samen met de inrichting van de gebouwde omgeving waarin we wonen, werken, en recreëren. In deze workshop creëren we bewustwording over de impact van de gebouwde omgeving op gezondheidsverschillen en delen we kennis over hoe de inrichting van onze leefomgeving bij kan dragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Coöperatie Slimmer Leven i.s.m. Fontys Hogeschool

6. Gezondheid staat op het spel: ervaar de impact van kansenongelijkheid

Ontdek in spelvorm hoe dezelfde tegenslag voor de een slechts een stapje terug is, terwijl het voor een ander betekent dat alle houvast in een klap wegvalt. Je doorloopt levensechte situaties en ervaart hoe factoren zoals netwerk, inkomen en startpositie de toegang tot zorg en de kans op een gezond leven kunnen bepalen. Stap in het leven van een ander en ervaar de impact van kansenongelijkheid. Laat je inspireren door succesvolle Brabantse initiatieven die gezondheid en gelijke kansen bevorderen, en denk na over hoe jij verschil kunt maken.

BrabantAdvies: De Provinciale Raad Gezondheid i.s.m. Young Professionals

7. Een fijne wijk maken we samen

Welke methoden werken om inwonersgroepen in kwetsbare wijken te bereiken en te betrekken bij het creëren van een gezonde leefomgeving? Wat zijn de belangen, behoeften en (on)mogelijkheden van inwoners ten aanzien van een gezonde leefomgeving? We delen in deze workshop de kennis en ervaringen van Roosendaal en Geldrop-Mierlo met het project 'Een fijne wijk maken we samen'. Het wordt een interactieve sessie waarin we ideeën en ervaringen uitwisselen en praktisch aan de slag gaan.

GGD i.s.m. Het PON & Telos en de gemeenten Roosendaal en Geldrop-Mierlo

8. Gezonde Voedselomgeving voor Jongeren

Jongeren eten het minst gezond van alle leeftijdscategorieën. Het voedselaanbod blijft ondertussen toenemen, waarbij het overgrote deel van dat aanbod buiten de schijf van vijf valt. Is daar niets aan te doen en is het een kwestie van vraag en aanbod? Of is er meer aan de hand? En zijn er voorbeelden dat het ook echt anders kan? In deze workshop hoor je actuele ontwikkelingen, inspirerende voorbeelden en ga je ook zelf aan de slag om te zoeken naar oplossingen voor onze voedselomgeving.

Avans Hogeschool i.s.m. SPRONG

9. Asset Based Community Development in de praktijk

Asset Based Community Development (ABCD) is een gedachtengoed dat uitgaat van de kracht en capaciteiten van wijkbewoners en gemeenschappen. Hiervoor is het nodig om in onze wijkaanpak goed af te stemmen met en aan te sluiten bij de leefwereld van wijkbewoners. Maar hoe doe je dat? En wat vraagt deze manier van werken (volgens verschillende betrokkenen) nu eigenlijk aan kennis en vaardigheden van professionals (i.o.) die in die wijken leren en werken? Tijdens deze sessie zullen we praktische voorbeelden van wijkinitiatieven delen, verslag doen van onze zoektocht hierin, en de geleerde lessen bespreken.

Coöperatie Slimmer Leven: DE STAP naar gezonder i.s.m. Fontys Hogeschool

10. Laaggeletterdheid spel: Alles op tafel?

Het spel 'Alles op tafel?' laat mensen op een speelse manier kennismaken met positieve gezondheid. Tijdens deze workshop leer je hoe het spel ingezet kan worden als gespreksopener om met beleidsmakers in gesprek te gaan over gelijke kansen. Of hoe het als dialoogmiddel gebruikt wordt om met inwoners in gesprek te gaan over het niet hebben van gelijke kansen of het bestaan gezondheidsverschillen.

ZorgBelang Brabant | Zeeland i.s.m. Cubiss

Workshops

Dank voor je aandacht

20 mei 13.30-17.00, Verdiepende sessie Erfgoed:

LocHal Tilburg; de ontwikkeling van de Spoorzone en inpassing van erfgoed in dit gebied. Samen aan de slag met erfgoedparticipatie; hoe haal je verhalen van een gebied naar boven en hoe betrek je deze in het ontwikkelproces om uiteindelijk een betekenisvol stukje stad te creëren? **Inschrijven is nog mogelijk! Via**

<https://www.brabant.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ontwikkeling/stedelijke-gebiedsontwikkeling/kennisprogramma-gebiedsontwikkeling/>

27 mei 13.00-13.30, Afterlunchwebinar:

Afterlunchwebinar door het Ontwikkelbedrijf van de provincie Noord-Brabant. We gaan in op hun bijdrage binnen onze binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen, met specifiek aandacht voor herontwikkeling winkelcentrum De Els in Waalwijk.

Aanmelden? Stuur een mail naar stedelijkegebiedsontwikkeling@brabant.nl

